

Revista ECONOMICA

Supliment ● nr. 40 ● 7 octombrie 1977

ÎNTRERINDEREA DE OSII ȘI BOGHIURI—BALȘ

Str. Nicolae Bălcescu nr. 208 Telefon 944—13137

OFERĂ pe bază de comandă fermă, fără repartiție, cu livrare imediată:

OȚEL ROTUND PENTRU AXE

Materialul este forjat, normalizat, eboșat și controlat ultrasonic, cu probe complete.

- **Dimensiuni:** *diametrul = 120-165 mm.*
lungime = 1835-2300 mm.
- **Calitatea materialului:** *Oțel carbon cu:*
C = 0,32-0,45% Mn = 0,50-0,90%
- **Rezistență la tracțiune:** *50-63 kgf / mm²*
- **Alungirea min.:** *19%*
- **Reziliența min.:** *4 kgf / cm²*

Pentru dimensiuni mai mari se vor prezenta și desene pentru semifabricate forjate.

OFERTE

1

COMBINATUL PENTRU
LIANȚI ȘI AZBOCIMENT
MEDGIDIA — JUDEȚUL
CONSTANȚA
Telefon 1 19 90; 1 17 34; 1 18 43
Telex : 01 45 12

2

COOPERATIVA
DE CONSUM
COMUNA RECAȘ
JUDEȚUL TIMIȘ

3

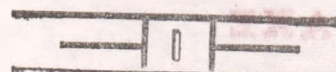
INTREPRINDEREA PENTRU
PRODUCEREA ȘI INDUS-
TRIALIZAREA LEGUMELOR
ȘI FRUCTELOR
OLTENIȚA

METALE PRODUSE DIN METAL

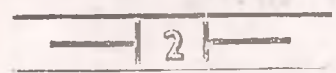
- Bandă alamă 0,3 mm kg. 11
- Sirmă alamă AM 63 1/2 T Ø 8 mm kg. 26
- Țeavă plumb 40×5 kg. 74

CONSTRUCȚII — INSTALAȚII ELECTRICE

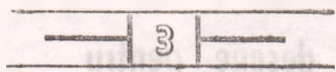

- Cuții cu relee buc. 5
- Cadru 3 Gr A 3 relee buc. 4
- Cadru 4 Gr A 3 relee buc. 3
- Controler CA 6029 buc. 2
- idem 6010 buc. 7
- Dispozitiv electrosecuritate buc. 3

CHIMICE — LEMN — HIRTIE

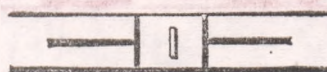

- Trestie strucătură mp. 12.000
- Carton asfaltat mp. 12.000
- Parchet-frize și pervaz din fag mp. 400
- idem din stejar mp. 1.300
- Pal melaminat pe ambele părți 20 mm mp. 120

- Sticle suc 1/3 decag. buc. 145.000
- Lăzi lemn MAT 1/1 buc. 1.778
- Lăzi tablă 1/2 buc. 210

PIESE DE SCHIMB RULMENȚI

- Curele trapez 8×13×1330 kg. 36
- idem 8×13×3150 kg. 50
- idem 16×25×3500 kg. 15
- idem 11×17×5000 kg. 30
- idem 14×22×5000 kg. 80
- Canele gaze 1" kg. 38
- Perii colectoare grafit
- 50×25×50 kg. 100
- 32×20×32 kg. 53
- 50×25×60 kg. 90
- 30×20×40 kg. 72
- 32×12×33 kg. 40
- 25×10×35 kg. 90
- 25×50×64 kg. 254
- 20×30×40 kg. 200
- Furtun prod. petroliere ml. 20
- Furtun hidroflox 13×1000 ml. 5
- Oxid galben ocru kg. 141
- idem verde kg. 89
- Geam securit 5 mm mp 205
- Filtru PE 150 mm ml. 150

Rulmenți :

- 1312 K buc. 25
- 1314 K buc. 15
- 1315 K buc. 10
- 1317 K buc. 40
- 1319 K buc. 15
- 1303 buc. 6
- 2312-1612 buc. 15
- 1318-1618 buc. 10
- 2316 K buc. 40
- 6009 buc. 25
- 6011 buc. 6
- 6015 buc. 5
- 6024 buc. 8
- 6217 buc. 30
- 6226 buc. 4
- 6311 buc. 4
- 6211 N — 50211 buc. 10
- 6219 N — 50219 buc. 10

- 3030 NA buc. 15
- 3207 buc. 40
- 3216 buc. 2
- 3302 buc. 24
- 3305 buc. 20
- 3307 buc. 30
- 3310 buc. 10
- 3511-222111 buc. 10
- 3514-22214 buc. 15
- 3522-22222 buc. 10
- 3536-22236 buc. 25
- 22220 K buc. 17
- 22322 K buc. 10
- 30215-7215 buc. 5
- 30310-7310 buc. 20
- 30312-7312 buc. 20
- 30318-7318 buc. 5
- 30316-7316 buc. 2
- 32208-7508 buc. 3
- 32224-7524 buc. 10
- 32311-7611 buc. 14
- 32314-7614 buc. 8
- 32414-7714 buc. 10
- 51118-8118 buc. 3
- 51124-8124 buc. 16
- 51211-8211 buc. 15
- 51214-8214 buc. 5
- 51215-8215 buc. 5
- NU 224 buc. 20
- NU 305 buc. 5
- NU 311 buc. 18
- NU 324 buc. 9
- NU 326 buc. 3
- NU 408 buc. 5
- NU 411 buc. 10
- NU 2322 buc. 40
- 23024 buc. 10
- 495406 buc. 8
- 804701 buc. 20
- 20703 buc. 30
- 390509 buc. 20
- 390110 buc. 10
- 16026 buc. 5
- 64805 buc. 4
- 222-2210 buc. 13
- NA 2040 buc. 5
- NA 2040 buc. 5
- NUP 216 buc. 15

CONTRACT ECONOMIC

FORȚA MAJORĂ
N CONTRACTELE DE LIVRĂRI
PENTRU EXPORT-IMPORT

Art. 23 din Legea nr. 71/1969 prevede că „organizația socialistă a cărei obligație contractuală nu poate fi executată din forță majoră este apărută de răspundere, revenindu-i însă obligația ca, în termen de 5 zile de la apariția acestei cauze, să aducă la cunoștința celeilalte părți imposibilitatea executării survenită comunicându-i în 15 zile actele doveditoare“.

Soluțiunea de forță majoră este pe deplin tratată în literatura de specialitate. Caracterul ei de eveniment extrinsec, imprevizibil și invincibil fiind evidențiat, în cele ce urmează ne vom concentra să învederăm unele aspecte specifice contractului de care ne ocupăm. După intrarea în vigoare a Legii nr. 1/1971, practica arbitrală a stabilit necesitatea din import a materiilor prime sau a utilajelor nu mai constituie o împrejurare cu efecte exonerative de răspundere, cu excepția cazurilor în care se dovedește că neexistența de către furnizorul extern se datorează unei forțe majore sau beneficiarul importului nu a putut procura materia primă din import din cauză că nu a fost aprobat fondul valutar necesar, cu toate demersurile făcute în conformință cu instrucțiunea nr. 3/1974, pct. 3). Cu privire la ce anume împrejurări constituie forță majoră pentru furnizor, arbitru de stat s-a pronunțat prin Decizia nr. 480/1974; prin decizia pronunțată s-a statuat că grevele constituie o situație de forță majoră care exonerează de răspundere pe furnizorul extern pentru neîndeplinirea obligațiilor contractuale, forță majoră care exonerează corespunzător și asupra obligațiilor asumate de un furnizor intern față de beneficiarul din contractul economic de furnizare.

Prin Decizia nr. 2464/1974 primul arbitru de stat a statuat că în situația care cauza principală a nerealizării producției a fost funcționarea necorespunzătoare a mașinilor, ca urmare a faptului că nu s-a putut proceda la

înlocuirea unor piese de o deosebită importanță care prezentau o uzură avansată, din lipsa fondurilor valutare necesare, furnizorul intern este în situația de a fi exonerat de răspundere pentru nerespectarea obligației asumate. În schimb, neobținerea materiei prime din import datorită neîncheierii contractului extern din lipsă de parteneri, nu este o împrejurare de natură să exonereze furnizorul intern pentru nellivrarea în termen a produselor contractate (Decizia P.A.S. nr. 2495/1974).

În repetate rânduri, Arbitrajul de Stat Central s-a pronunțat că după abrogarea H.C.M. nr. 587/1952 (prin Decretul nr. 691/1973) nu mai există temei legal pentru constatarea, prin hotărâre arbitrală, a cazurilor de forță majoră care fac imposibil de executat mărfurile destinate exportului (Decizia P.A.S. nr. 2464/1974, Hotărârea Arbitrajului de Stat Central nr. 197/194 și nr. 2137/1974). În unire cu alți autori¹ credem că soluțiile date sînt criticabile. Într-adevăr, pînă la abrogarea H.C.M. nr. 587/1952 privitoare la măsurile pentru reglementarea și asigurarea disciplinei contractuale în raporturile economice dintre Ministerul Comerțului Exterior, întreprinderile de stat pentru comerțul exterior și ministere, instituții, organizații economice și întreprinderi de stat, cazurile de forță majoră care afectau executarea contractelor încheiate de producătorii interni cu întreprinderile de comerț exterior, pentru produse destinate exportului, puteau fi constatate, la cererea părții interesate, de Arbitrajul de Stat Central, potrivit prevederilor art. 37 alin. 2 din Anexa II la H.C.M. nr. 587/1952.

Textul citat, din H.C.M. nr. 587/1952 prevedea că „În ce privește cazurile de forță majoră, partea interesată se adresează Arbitrajului“. Observăm deci că prin textul citat nu a fost conferit Arbitrajului de Stat o competență specială de a soluționa acțiunile în constatarea forței majore, ci se face numai precizarea că cei interesați se pot adresa arbitrajului; cu alte cuvinte, sîntem în prezența unei trimiteri

¹ Vezi Victor Tănăsescu, Victor Babiu, notă în „Revista română de drept“, nr. 4/1976, p. 59 și urm.

la legea organică care reglementează la noi competența arbitrajului, respectiv Decretul nr. 122/1951 pentru organizarea și funcționarea Arbitrajului de Stat, în vigoare la data adoptării H.C.M. nr. 587/1952, decret înlocuit cu Legea nr. 5/1954. Așadar, competența Arbitrajului de Stat Central este în prezent aceeași ca în timpul cînd H.C.M. nr. 587/1952 era în vigoare, iar ca urmare abrogarea acesteia nu a putut și nu poate afecta competența stabilită prin lege.

Cum bine se subliniază în nota citată „Împrejurarea că practica arbitrală a dat textului în discuție o altă interpretare — aceea de a fi considerat drept temei juridic al competenței de a constata forță majoră — nu este de natură să influențeze argumentarea. Interpretarea practicii arbitrale își găsește, credem, explicația în faptul că, anterior modificării aduse prin H.C.M. nr. 4382/1953, art. 37 din anexa II la H.C.M. nr. 587/1952 se referea la o „constatare administrativă“ a cazurilor de forță majoră, atribuție ce revenea anumitor organe de stat, încît redactarea dată textului în 1953 (în vigoare pînă la abrogarea sa în 1974) a fost considerată ca semnificînd înlocuirea unei constatări administrative cu o constatare juridicțională a cazurilor de forță majoră. Abrogarea H.C.M. nr. 587/1952 prin Decretul nr. 691/1973 nu ni se pare că schimbă esențial datele problemei“.

Trecînd peste argumentele de ordin juridic, nu putem să nu învederăm interesul actual al constatării forței majore, în condițiile în care relațiile dintre furnizorii interni și întreprinderile de comerț exterior exportatoare se întemeiază pe contractul economic de livrare pentru export. În aceste condiții, deși cumpărătorul extern nu figurează în litigiul intern, iar hotărîrea pronunțată de Arbitrajul de Stat Central nu îi este opozabilă, ea constituie totuși un mijloc puternic de probă, folosit cu succes în raporturile cu cumpărătorii străini. La aceasta, dacă adăugăm faptul că asemenea hotărîri sînt determinante în obținerea unor certificate de atestare a împrejurării de forță majoră privind pe furnizorul intern și pe care le eliberează Camera de Comerț și Industrie a R.S.R., nece-

sitatea economică a unor asemenea acțiuni, urmate de hotărâri arbitrare corespunzătoare, este mai mult decât evidentă. Așa fiind, există puternice argumente pentru reorientarea practicii arbitrale cu privire la constatarea cazurilor de forță majoră privind imposibilitatea executării obligațiilor de livrare a unor mărfuri clienților externi.

dr. Al. DETEȘAN
drd. Radu DEMETRESCU

PRECIZĂRI PRIVIND RĂSPUNDEREA UNITĂȚILOR FURNIZOARE ÎN CAZUL DESCOPERIRII UNOR VICII ASCUNSE

Potrivit practicii arbitrale constante, în cazul pretențiilor întemeiate pe constatarea unor vicii ascunse, nu se acordă penalitățile prevăzute de art. 1 lit. a și e din H.C.M. nr. 306/1970. Această soluție se întemeiază pe împrejurarea că, la data livrării lor, produsele au trecut în mod legal din patrimoniul unității furnizoare în patrimoniul celei beneficiare, neexistând, în acel moment, vicii de calitate. Apariția ulterioară a viciilor ascunse nu este de natură să anuleze, cu efect retroactiv, consecințele transmiterii care a avut loc. Obligația de livrare se consideră deci, îndeplinită și în situația descoperirii unor vicii ascunse, astfel că unitatea furnizoare n-ar putea fi obligată să suporte penalitățile menționate.

S-a pus însă problema dacă în ipoteza avută în vedere — aceea a descoperirii viciilor ascunse — unității beneficiare nu i s-ar cuveni penalitățile prevăzute de art. 1 lit. h din H.C.M. nr. 306/1970, pentru deținerea nejustificată a sumei reprezentând contravaloarea produselor care s-a achitat unității furnizoare cu prilejul livrării.

Pretențiile întemeiate pe constatarea unor asemenea vicii se pot rezolva în mod diferit, astfel că, problema de mai sus se soluționează în raport cu modalitatea de rezolvare aleasă.

Astfel, dacă se cuvine sau se hotărăște restituirea produselor cu titlu definitiv la unitatea furnizoare, aceasta este obligată să suporte cu titlu de daune toate pagubele încercate de către unitatea beneficiară ca urmare a

descoperirii viciilor ascunse la produsele livrate.

Prețul plătit pentru aceste produse aparținând ca o pagubă în patrimoniul unității beneficiare, urmează să recuperarea ei de la unitatea furnizoare se face cu titlu de daune iar nu pe temeiul încasării unei sume fără îndreptățire. În consecință, nu sînt înfruntate condițiile prevăzute în ipoteza normei juridice conținute în art. 1 lit. h din H.C.M. nr. 306/1970, motiv pentru care nu sînt aplicabile, în situația analizată, penalitățile prevăzute de acest text legal.

În legătură cu daunele datorate de către unitatea furnizoare în condițiile arătate, nefiind reglementate penalități prin hotărîrea citată, urmează că întîrzierea în plata cu titlu de daune a sumei reprezentînd contravaloarea produselor la care s-au descoperit vicii ascunse se sancționează prin dobînda legală de 6% prevăzută de Decretul nr. 311/1954.

Penalitățile menționate mai sus nu se pot acorda nici în ipoteza în care părțile convin la rezolvarea consecințelor determinate de constatarea viciilor ascunse prin remedierea produselor.

Într-adevăr, ca urmarea celor convenite de către părți, nu se pune problema restituirii prețului încasat de unitatea furnizoare, nici cu titlu de restituire a unei sume încasate fără îndreptățire și nici cu titlu de daune.

În acest sens, prin Hotărîrea Arbitrajului de Stat Central nr. 2624/1977, s-a reținut că între părțile în litigiu a intervenit o convenție de remediere, produsele fiind restituite unității furnizoare în scopul remedierii lor. În această situație — se arată în cuprinsul hotărîrii — nu a existat în sarcina unității pîrte obligația de a restitui prețul încasat. Deși remediile nu s-au efectuat în termenele convenite, ci cu mare întîrziere, această faptă imputabilă unității furnizoare nu este sancționată prin plata de penalități conform H.C.M. nr. 306/1970. În schimb, pentru întîrzierea în efectuarea remediilor, unitatea furnizoare răspunde cu daune în sensul că are obligația de a acoperi pagubele produse unității beneficiare prin neefectuarea în termen a remediilor.

FINANCIAR

UNELE SOLUȚII REFERITOARE MODUL DE CALCULARE A PENALIZĂRII DE ÎNTÎRZIERE APLICABILĂ ÎN MATERIA AVANSURILOR ÎN NUMERAR

În aplicarea prevederilor Regulamentului privind încasările și plățile numerar ale instituțiilor, întreprinderilor și organizațiilor de stat, cooperative și obștești, aprobat prin H.C.M. nr. 858/1957, s-au cristalizat o serie de soluții referitoare la calcularea „întîrzierii” de 0,50% pentru fiecare zi de întîrziere asupra avansului nejustificat sau sumei nerestituite. Unele dintre aceste soluții își mențin valabilitatea în ce privește calcularea „penalizării” de 0,50% pentru fiecare zi de întîrziere prevăzută de reglementarea instituită prin Regulamentul operațiilor de credit ale unităților socialiste, aprobat prin Decretul nr. 209/1976, întrucît o parte din reglementările anterioare au fost preluate fără modificări substanțiale. Vom prezenta cîteva din aceste soluții examinate în contextul noii reglementări.

1. Penalizarea de 0,50% pentru fiecare zi de întîrziere se calculează suma luată drept avans și nu asupra valorii decontului de cheltuieli, atunci cînd avansul primit este mai mic decît totalul cheltuielilor ocazionate și justificat prin decontul depus cu depășirea termenelor prevăzute, în acest scop, în Regulamentul aprobat prin Decretul nr. 209/1976. Soluția își are sește temeii în prevederile art. 38 din Regulament din care rezultă că penalizarea se aplică pentru încălcarea două obligații și anume: nedepunerea în termen a decontului de cheltuieli pentru justificarea avansului primit împreună cu toate documentele justificative sau nerestituirea în termen sumelor rămase necheltuite din avansul acordat. Cheltuielile ocazionate depășesc nivelul avansului primit prezentă, în realitate, drepturi bănești ce se cuvin persoanei încadrate

că titulară de avans, desigur dacă șirirea de cheltuieli este efectuată respectarea dispozițiilor legale.

În cazul în care titularul de avans ne în termenul legal decontul de cheltuieli în care sînt înscrise toate mentele justificative, pe care le și ează la acesta, dar nu restituie în enul legal, la casieria unității a acordat avansul, suma rămasă eltită, penalizarea de 0,50% pen- ficare zi de întîrziere se calcu- i numai asupra sumei nedepusă. stă soluție este în deplină concor- ă cu dispoziția din art. 38 alin. 1 egulamentului în vigoare, care pre- expres că penalizarea se va ula asupra avansului primit sau pra sumelor nerestituite în ter- . Deci, este vorba de aplicarea pe- zării în două situații distincte, din- care cea de-a doua este aceea ce-o ninăm.

impune însă să amintim că în 3 din art. 38 a Regulamentului introdus o dispoziție nouă, în le- ră cu cea în discuție, care preci- ă că penalizarea de 0,50% se calcu- și asupra sumelor primite drept os, în cazul în care acestea nu au restituite cel mai tîrziu a doua zi a data cînd titularul de avans a încunoștiințat că deplasarea a fost cată sau aminată. Prin această edere s-a pus capăt interpretărilor cite existente în cursul aplicării re- mentării anterioare căreia îi lipsea tfel de dispoziție expresă.

În situația în care titularul de ns depune în termenul legal suma asă necheltuită, dar nu prezintă, termen decontul de cheltuieli prin se justifică avansul acordat, pe- zarea de 0,50% se calculează la area decontului justificativ al chel- ilor. Nu ar exista nici o rațiune e calculeze penalizări și pentru a rămasă necheltuită care a fost tuită, odată ce, în privința ace- obligația titularului a fost execu- cu respectarea termenului legal. Nu se calculează penalizarea de ziere pentru nedepunerea decon- i în termen atunci cînd persoana drată în muncă care a ocazionat tuieli în numerar de natura celor zăcute în Regulament (ex.: chel- li de deplasare) întîrzie cu prezen-

tarea decontului de cheltuieli, dar nu a beneficiat de un avans în numerar în scopul efectuării acelor cheltuieli. Bineînțeles că este cazul numai a ace- lor cheltuieli care se efectuează cu res- pectarea dispozițiilor legale instituite în materie. În ipoteza expusă mai sus este vorba de un drept în realitate, el însuși le-a avansat pentru unitate, ast- fel că nu ar exista nici o justificare să i se aplice penalizarea care sancțio- nează o faptă culpabilă ce provoacă un prejudiciu unității.

5. În baza art. 36 din Regulament se consideră justificate numai avansurile la nivelul documentelor valabile. În cuprinsul textului nu se face distincție între caracterul actelor nevalabile după cum acestea se referă la chel- tuieli efectuate sau la drepturi ce se cuvin celor ce întocmesc decontul. În consecință, s-a apreciat că **dacă titu- larul de avans prezintă acte nevala- bile**, indiferent de natura lor, **datorea- ză penalizarea de întîrziere la suma nejustificată legal.**

Penalizarea de întîrziere se calcu- lează desigur numai la partea din avans nedecontată legal. Prin urmare, în cazul în care avansul a fost justifi- cat legal, nu se calculează penalizarea chiar dacă suma decontată de titular întrece avansul primit, iar diferența este justificată cu acte nevalabile, în total sau în parte. Aceasta deoarece diferența decontată de titular, ce în- trece cuantumul avansului primit, nu are natura juridică a avansului în nu- merar și deci nu se poate aplica pena- lizarea asupra acelei diferențe.

Este de reținut însă că în toate ca- zurile la care li se aplică soluțiile exa- minate ne-am referit exclusiv la mo- dul de calcul al sancțiunii constînd în penalizarea de întîrziere de 0,50%.

Nerespectarea prevederilor Regula- mentului operațiilor de casă ale unită- ților socialiste aprobat prin Decretul nr. 209/1976, atrage după sine însă ațit răspunderea disciplinară, administra- tivă sau penală, după caz, cît și pe cea materială sau civilă, cînd s-au produs pagube. În acest context, necalcularea de penalizări de întîrziere, în unele si- tuații analizate sau cuantumul dimi- nuat al acestora în anumite cazuri, expuse mai sus, nu înlătură aplicarea altor categorii de răspunderi dintre cele arătate în art. 52 a Regula- men-

tului, cu sancțiunile specifice fiecăreia în parte, desigur dacă sînt întrunite condițiile prevăzute de actele norma- tive ce le reglementează.

drd. Ioan CONDOB

INTINDEREA OBLIGAȚIEI DE DESPĂGUBIRE ÎN CAZUL LIPSURILOR SAU DEGRADĂRILOR DE BUNURI DIN GESTIUNE

Principiul fundamental privind sta- bilirea răspunderii materiale este cel bine cunoscut, potrivit căruia orice persoană încadrată în muncă care a produs unității unde lucrează un pre- judiciu poate fi obligată numai la plata pagubei efectiv suferită de uni- tate. Trăsătura caracteristică a acestei instituții juridice cunoaște însă, unele derogări stabilite prin acte normative cum sînt Legea nr. 71/1969, H.C.M. nr. 306/1970 și Legea nr. 7/1977.

În cele ce urmează evidențiem încă o derogare de la principiul limitării răspunderii materiale, derogare insti- tuită prin Decretul nr. 203/1976.

Potrivit art. 3 din acest act nor- mativ pentru bunurile constatate lip- să, care au prețuri cu amănuntul le- gal stabilite, evaluarea pagubelor se face luîndu-se ca bază aceste prețuri. Or, conform Legii nr. 19/1971, pre- țul cu amănuntul cuprinde atît bene- ficul unității producătoare cît și al unității comerciale sau de desfacere și deci, pe cale de consecință, deși ne aflăm în cadrul răspunderii ma- teriale, totuși despăgubirea nu se re- feră numai la paguba efectivă, ci și la beneficiu. Potrivit art. 6, pentru bunurile care formează producție ne- terminată, în evaluarea pagubelor costul materiilor prime și a materia- lelor se calculează avînd în vedere tot prețurile cu amănuntul, adică în- cluzîndu-se și beneficiul legal.

În cele ce preced nu ne-am oprit în legătură cu evaluarea pagubelor din gestiunile de bunuri decît asupra u- nui singur aspect și anume că în a- semenea împrejurări răspunderea ma- terială include nu numai paguba ef-ectiv suferită de unitate, ci și bene- ficul, ceea ce reprezintă o excepție de la prevederile art. 103 din Codul muncii.

dr. C. JORNESCU

TRANSPORT

PUTEREA LUCRULUI JUDECAT DIN PROCESUL PENAL ÎN PROCESUL CIVIL, SUB RAPORTUL CUANTUMULUI DESPĂGUBIRILOR DATORATE DE CALEA FERATĂ

În fața Arbitrajului de Stat s-a pus problema puterii lucrului judecat din procesul penal în procesul civil, sub raportul cuantumului despăgubirilor datorate de calea ferată.

De exemplu, într-un dosar recent referitor la un transport internațional s-a pus următoarea problemă:

Arbitrajul de Stat Central a admis în parte acțiunea reclamantei și a obligat MTTc-Departamentul căilor ferate, la plata unei despăgubiri calculată la valoarea facturii externe.

Ulterior, descoperindu-se că lipsa produsă este urmarea unei infracțiuni de furt săvârșit de anumite persoane, s-a declanșat proces penal care s-a judecat la judecătoria și în care a figurat ca parte civilă reclamanta și Direcția regională CF București.

Prin sentința penală judecătoria a obligat pe inculpat la plata unei sume mai mari (prejudiciul integral) către Direcția regională CF București.

După primirea acestei hotărâri reclamanta a introdus cererea de reexaminare la Arbitrajul de Stat Central, pe baza actului nou (Sentința penală), cerînd obligarea MTTc, — Departamentul CF — la plata diferenței, iar Direcția regională CF — București să fie obligată la plata acestei sume către Departamentul căilor ferate.

De reținut, că reclamanta din litigiul actual a figurat, alături de Regionala CF București, ca parte civilă în procesul penal.

În principiu, dacă instanța penală a stabilit și întinderea prejudiciului rezultat din infracțiune, instanța civilă reține că a dovedit acest quantum. Socotim totuși, că deși hotărârile penale au efecte erga omnes, totuși părțile care au figurat în instanța penală au dreptul să discute întinderea pre-

judiciului, hotărîrea penală păstrîndu-și pentru latura civilă efecte relative.

În general, în asemenea cazuri, Arbitrajul de Stat ia în considerare sentința penală la soluționarea litigiului între examinare, cu motivarea că sentința constatînd fapte la care nu s-au adus probe contrarii, este opozabilă tuturor, iar nu pentru că are putere de lucru judecat în litigiul dintre părți.

În cazul în speță însă sînt de remarcat unele aspecte cu caracter special și anume:

— nu este identitate de persoane, cauză și obiect, întrucît în fața judecătoriai au figurat ca părți reclamanta, direcția regională CF București și inculpații, iar în fața Arbitrajului de Stat reclamanta și MTTc.;

— raporturile dintre cărăuși și beneficiarii de transport sînt guvernate de alte dispoziții legale (Convențiile internaționale SMGS și CIM), decît cele care reglementează raporturile dintre Regionala CFR și reclamantă pe de o parte și infractor pe de altă parte.

Față de această situație, cererea de reexaminare în asemenea cazuri nu poate fi admisă de Arbitrajul de Stat.

Diferența se poate încasa de la regionala respectivă, în cazul cînd aceasta o încasează de la inculpați.

În ceea ce privește termenul de introducere a cererii de reexaminare a litigiului se poate proceda în conformitate cu art. 103 Cod. pr. civ. (în termen de 15 zile de la cunoașterea unui act nou) întrucît în conformitate cu art. 71 din Regulile procedurii arbitrale, regulile acestea se completează cu „Prevederile codului de pr. civ., în măsura în care acestea concordă cu obiectivele urmărite de Arbitrajul de Stat“.

Menționăm că în speța analizată se ceruse aplicarea art. 19 din Decretul nr. 167/1958 care prevede că „Organul arbitral poate, în cazul în care constată ca fiind temeinic justificate cauzele pentru care termenul de prescripție a fost depășit, să dispună chiar din oficiu judecarea sau rezolvarea acțiunii“, ceea ce nu era cazul în speța ce analizăm.

Lucian THEODORU

LOCAȚII PENTRU NEÎNCASARE ÎN TERMEN A VAGOANELOR, FORȚA MAJORĂ. EXONERARE DE RĂSPUNDERE

Reclamanta Regionala Căi Ferate Timișoara a solicitat obligarea p.l. I.F.E.T. Deva la plata unei sume prezentînd taxe de locații pentru încărcarea în termenul tarifar a vagoanelor puse la încărcare în stațiile CFR Cîrsești în zilele de 8—14.IV.1976 cu cheltuieli de arbitrar reprezentate de taxa de timbru.

Pirita în apărare a susținut că pășirea timpului tarifar de încărcare a vagoanelor s-a datorat unor cauze de forță majoră potrivit proceselor verbale de constatare din 1 martie 1976 și 8 aprilie 1976.

Soluționînd litigiul, Arbitrajul, hotărîrea nr. 1130/1976 a reținut că încărcarea la timp a vagoanelor datorat cauzelor de forță majoră (furturi abundente, alunecări de teren, căderi de stînci) exonerînd pirita de răspundere pentru plata locațiilor obligînd-o numai la plata daunelor cauzate prin necomunicarea forței majoră conform art. 23 din Legea nr. 1969. Hotărîrea arătată a fost menținută prin Decizia P.A.S. nr. 62/18.II.1976. Potrivit art. 23 din Legea nr. 1969 organizația socialistă a cărei obligație contractuală nu poate fi executată din cauza de forță majoră este apărută de răspundere, revenîndu-i însă obligația de a plăti daunele cauzate în termen de 5 zile de la apariția acestor cauze să aducă la cunoștință celeilalte părți imposibilitatea de executare survenită, comunicîndu-i în termen de 5 zile actele doveditoare“.

Practica arbitrală a stabilit că pentru a putea fi considerat un caz de forță majoră, împrejurarea care a împiedicat executarea obligațiilor contractuale prin contract, ea trebuie să îndeplinească cumulativ două condiții anume:

— să fie imprevizibilă, adică să nu poată fi cunoscută la data încheierii contractului;

— să fie de neînlăturat.

Spre deosebire de dreptul civil unde trăsătura caracteristică a cazului de forță majoră este de a fi de neînlăturat, de neînvins cu toate că a fost previzibil sau chiar prevăzut, practica arbitrală a statuat că numai împre-

rea care îndeplinește cumulativ două condiții de a fi imprevizibilă și de neînălțurată constituie forță de natură să ducă la exonerare de răspundere pentru neexecuția obligațiilor contractuale.

caracterizarea forței majore practică arbitrală s-a oprit în primul rând pe ora calamităților naturale care sînt atît caracterul de a fi de neînălțurat cit și pe acela de a fi imprevizibile.

speța comentată din procesele judecătorești de constatare a forței majore se bazează pe pîrîta și încheiate cu decizia consiliului popular, rezultă că cauza căderilor mari de zăpadă din sfîrșitul lunii februarie și începutul lunii martie 1976 și a stratului de gheață format, drumurile de scos propriat au fost blocate și impracticabile pentru tractoare, fapt ce a dus la nerealizarea planului de producție și transport CFR integral pentru luna respectivă.

la începutul lunii aprilie din cauza căderii bruște a zăpezii s-au produs accidente puternici de apă care au produs alunecări și căderi de stînci care au făcut impracticabile drumurile din parchete, pentru redarea în funcțiune drumurilor fiind necesare lucrări de curățiri manuale și mecanice de aproximativ 20 zile.

în această cauză nu s-a putut efectua operațiunea de scos și apropiat a materialului, acesta rămînînd blocat în parchete.

în cele arătate rezultă că pîrîta a împiedecat în realizarea planului de producție și ca urmare în realizarea planului de transport, de cauze imputabile (gheață, zăpezi, alunecări teren și căderi de stînci) care au făcut impracticabile drumurile de scos propriat din parchete, acestea fiind fenomene imprevizibile și de neînălțurate.

pe baza de aceste împrejurări cu caracter excepțional, dovedite pe bază de acte opozabile, pîrîta a fost exonerată de răspundere pentru întîrzierile încărcării la timp a vagoanelor, deoarece împrejurările cuvenite au împiedecat transportul normal la destinație finală, întîrziînd astfel aducerea la timp a materialului lemnos pentru încărcare.

Georgeta NEGREANU

INTREBĂRI-RĂSPUNSURI

● **T. GUMĂ (Ploiești)** solicită lămuriri în privința urmărilor nerespectării de către o unitate socialistă furnizoare a condițiilor calitative stipulate în comanda pe baza căreia s-a încheiat de către părți contractul de furnizare.

Din scrisoarea corespondentului nostru reiese că acea cerință calitativă din comandă nu a fost cuprinsă ulterior în contract. În situație, respectiva stipulație din comandă rămîne fără consecințe juridice, întrucît ceea ce obligă unitatea furnizoare sînt actele bilaterale de genul contractului, iar nu comanda, care, cu excepția cazului confirmării ei, rămîne un act unilateral.

● **L. VRĂBIESCU (București)** se interesează de condițiile în care se pot formula pretenții în legătură cu livrările convenite a fi executate în tranzit organizat.

Potrivit practicii arbitrale, asemenea pretenții se rezolvă, de regulă, direct între unitatea efectiv furnizoare și cea efectiv beneficiară. În acest scop este necesară prezentarea contractelor încheiate cu veriga intermediară din care să rezulte că s-a convenit, în mod concordant, la livrarea produselor în sistemul tranzitului organizat.

● **N. KÖVARI (Covasna)** solicită lămuriri în privința motivelor pentru care practica arbitrală consideră că întîrzierile în achitarea prețului, în condițiile supravegherii temporare a plăților instituită de bancă, se datorează unor împrejurări imputabile unității socialiste aflate în supraveghere.

Conform dispozițiilor normative în vigoare, măsura supravegherii temporare asupra plăților se institue numai în cazul cînd în activitatea unităților socialiste se constată anumite deficiențe. Este firesc deci, ca urmările instituirii acestei măsuri să fie considerate imputabile unităților respective.

● **G. POPA (Giurgiu)** solicită lămuriri în privința răspunderii cărăușului pentru lipsurile cantitative produse în timpul transportului în condițiile violării mijlocului de transport.

În conformitate cu art. 41 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, în cazul în care coletul sau mijlocul de transport închis a fost violat pe parcurs sau poartă urme de violare, se presupune, pînă la proba contrară, că mărfurile au fost substituite, diluate, denaturate, alterate sau avariate în timpul transportului și din vina cărăușului.

Schimbarea plombelor în timpul parcursului, fără a se dovedi împrejurările care au necesitat această schimbare, poate să ducă la concluzia că lipsurile cantitative constatate la destinație sînt imputabile cărăușului.

● **N. PLOPEANU (Tg. Jiu)** întreabă dacă o unitate socialistă furnizoare, din inițiativa căreia s-a încheiat un contract de furnizare cu o unitate socialistă beneficiară privitor la produse supuse planificării prin repartiții, este în drept să invoce, ulterior, spre a obține exonerarea de răspundere, nulitatea contractului pe motivul lipsei repartiției.

În cazul relatat de dv., lipsa repartiției determină nulitatea absolută și totală a contractului încheiat de către părți. Această sancțiune se aplică fără considerare la împrejurarea dacă, la data încheierii contractului, una dintre părți a cunoscut motivul nulității.

II. M.

Revista ECONOMICA

SUPLIMENT

Redacția și administrația BUCUREȘTI 22,
Calea Dorobanți, 25. Telefon 12 66 10
filiala Sector 1, București

Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 30 152, BNRSR,

Tiparul :

Întreprinderea poligrafică „Informația”,
str. Brezoianu, 25

STIMAȚI ABONAȚI!

Ca răspuns la nenumăratele scrisori sosite la redacție prin care sintem întrebați ce lucrări vor mai fi editate în acest an, vă informăm că pînă la sfîrșitul acestui trimestru vor apărea (în ordine cronologică):

● Gestionarea și controlul valorilor materiale și bănești

din cuprins:

- conceptul de gestiune (clasificare, înființare) și de gestionar (condiții de numire, garanții etc.);
- primirea, gospodărirea și eliberarea bunurilor materiale - evidența lor;
- primirea numerarului și efectuarea plăților - controlul disciplinei de casă;
- gestionarea imprimatelor cu regim special și a altor valori;
- controlul gestiunilor materiale (inventarierii, valorificarea lor etc.);
- răspunderea materială a gestionarilor și a personalului cu atribuții de conducere;
- expertizele contabile în domeniul gestiunilor.

Lucrarea cuprinde și toate textele de lege privind gestiunile, iar în cadrul comentariilor, problemelor privind gestiunile din comerț, inclusiv verificarea acestora, li s-au acordat secțiuni distincte.

● Raporturi de muncă, volumul II

din cuprins:

- concediul de odihnă, concediu fără plată, trimiterea la tratament și odihnă, asigurările de stat etc.
- alocația de stat pentru copii;
- delegarea, detașarea, trecerea în altă muncă în interesul serviciului și transferarea;
- regimul muncii la domiciliu, regimul juridic al normelor de muncă locale etc.

Lucrarea cuprinde, toate actele normative în vigoare pînă la 30 septembrie a.c., comentate și adnotate.

● Raporturi de muncă, volumul III

din cuprins:

- răspunderea disciplinară, administrativă și materială a persoanelor încadrate în muncă, pentru abaterile de la atribuțiile de serviciu;
- desfacerea contractului de muncă
- condiții, procedură, consecințe.

Lucrarea, pe lingă actele normative la zi, cuprinde un bogat material de practică judecătorească, detaliat comentată.

● Cartea cooperativei agricole de producție, volumul II

din cuprins:

- organizarea gestiunilor în C.A.P.
- cine poate fi gestionar - garanții etc.;
- gestionarea valorilor materiale și bănești - norme de drept - evidența tehnico-operativă;
- controlul modului de gestionare - particularități în sistemul cooperației agricole;
- răspunderea în C.A.P. - competențe, procedură de stabilire, căi de contestare și soluționare etc.

Lucrarea, realizată de un colectiv de specialiști din U.N.C.A.P., constituie un ghid practic pentru toți lucrătorii din aparatul contabil-administrativ al cooperativei agricole de producție și din cel de control în acest sector de activitate.

● Relații economice internaționale, volumul II

din cuprins:

- România în relațiile internaționale
- căi de promovare a exporturilor;
- politici comerciale internaționale;
- planificarea și formarea contractelor comerciale internaționale;
- executarea contractelor comerciale internaționale - trecerea proprietății și a riscurilor de la vânzător la cumpărător;
- decontarea în contractele comerciale internaționale;
- balanțele de plăți externe.

Lucrarea conține în anexă Condițiile generale de livrare C.A.E.R. - 1968/75, Regulile Incoterms 1953 etc.

● Relații economice internaționale, volumul III

din cuprins:

- principii generale privind răspunderea în comerțul internațional;
 - răspunderea civilă delictuală;
 - răspunderea contractuală internațională;
 - răspunderea în contractele interne de livrări pentru export;
 - răspunderea internă în contractele de import;
 - riscul în comerțul internațional - exonerarea de răspundere;
 - arbitrajul comercial internațional.
- Volumul II și III apare sub titlul comun **EXPORT - probleme comerciale, decontări internaționale și răspunderea în comerțul internațional.**

Condiții de difuzare:

- abonaților care au transmis prin mandat poștal costul lucrărilor preferate le este asigurată primirea lor la domiciliu, imediat după difuzarea primului tiraj;

- cititorii care au făcut comenzi pentru a le fi expediate lucrările prin „Cartea prin poștă” le vor primi cu precădere, față de tirajul difuzat prin punctele de vânzare;

- redacția primește în continuare comenzi, pînă la 25 octombrie, pe care le va onora necondiționat dacă plata va fi efectuată cu anticipație pe adresa: Revista Economică, Redacția și administrația BUCUREȘTI 22, Calea Dobroanți 25, filiala Sector 1, București, Cont I.S.I.A.P. nr. 64 51 30 152, BNRSR.

- în viitor, comenzile cu plata în ramburs vor fi executate numai în funcție de disponibilul de tiraj.

Reamintim că prețul unei lucrări este de 20 lei.

Nu asigurăm, față de multiplele comenzi primite, onorarea unora sosite după data de 25 octombrie 1977.

IMPORTANT!

La cerere, puteți primi și volumul I din Raporturi de muncă.

Comenzile sosite la redacție, privind „Vanzarea comercială internațională” și „Cooperarea economică internațională”, vor fi onorate, în limita stocului disponibil, prin „Cartea prin poștă”.